

ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ СВІТОВОГО РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ

О.С. ШАПРАН, аспірант Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Суб'єктами світового ринку нафтопродуктів є виробники (міжнародні нафтові компанії, національні (урядові) нафтові компанії і портні компанії, аграрні та агропромислові підприємства, промислові підприємства), трейдери, фінансові та хеджеві компанії, фондовий ринок, біневеликі місцеві компанії), споживачі (фізичні особи, домогосподарства, трансржі, національні та міжнародні регулятори. Впровадження систем енергоменеджменту (СЕНМ) доцільно здійснювати як виробникам, так і споживачам нафтопродуктів. Оскільки метою енергоменеджменту є не тільки енергоефективність, але й модернізація основних засобів, раціональне управління ресурсами, логістика та ін., то внаслідок його запровадження на підприємствах нафтопереробної промисловості та підприємствах-споживачах нафтопродуктів відбуваються інноваційні перетворення, які обумовлюють трансформацію відносин на світовому ринку нафтопродуктів.

Сьогодні загально визнано, що енергоменеджмент представляє сукупність принципів, знань, форм і засобів управління енергозбереженням для зниження витрат на використовувані енергетичні ресурси. Застосувавши енергоменеджмент можна без великих фінансових втрат досягти значної економії енергії та зменшити негативні наслідки від нерационального та марнотратного енерговикористання. Енергоменеджмент – це відхід від традиційного уявлення, що енергоефективність лише технічна проблема, яка вимагає виключно технічного рішення.

Процес побудови дієвої СЕНМ визначається положеннями стандарту ISO 50001. Цей стандарт встановлює вимоги, застосовні до режиму використання та споживання енергії, включаючи: вимірювання, документацію, звітність, проектування, практичні методики, що стосуються забезпечення виробничої діяльності організації необхідним: обладнанням, системами, процесами, персоналом, які вносять свій внесок у результативність діяльності організації в галузі енергетики.

Використання стандарту ISO 50001 сприяє широкому взаєморозумінню між усіма типами постачальників і споживачів нафтопродуктів. Перевагами стандартизації енергоменеджменту є: створення основ для інтеграції питань забезпечення енергоефективності в загальну концепцію менеджменту організації; забезпечення більш ефективного використання енергетичних ресурсів; поліпшення порівняльного аналізу, вимірювання, документування та звітності; вплив на скорочення емісії парникових газів (GHG); прозорість та обмін знаннями в області менеджменту енергоресурсів; передова практика енергоменеджменту та передові принципи енергоефективної поведінки; оцінка і призначення пріоритетів при впровадженні нових енергоефективних технологій; стимулювання енергоефективності на всьому ланцюгу поставок.

Як приклад наведемо окремі компанії, які досягли зниження енергоємності виробництва за рахунок енергоменеджменту: Компанія «ЛУКОЙЛ»: 2011–2013 році за рахунок виконання заходів програми планується економія в розмірі 10729 млн. руб. і для реалізації заходів необхідно фінансування в розмірі 6188 млн. руб.; Компанія «ТНК-ВР»: до початку робіт з проектування СЕНМ фактичний обсяг економії за 2009 р. – 15 млн. дол. США, за 16 місяців роботи відповідно до вимог МС ISO 50001 в 2010 р. – 69 млн. дол. США, за 28 місяців роботи відповідно до вимог ISO 50001 в 2011 р. – 109 млн. дол. США.